

Raadsvoorstel

Datum 10 december 2024

Onderwerp Beleidskader lokaal eigendom grootschalige energievoorzieningen
Versienummer 1.1

Portefeuillehouder Arjan Spaans

Samenvatting

Met dit beleidskader willen we lokaal eigendom goed verankeren zodat voor initiatiefnemers van grootschalige energieprojecten en voor onze inwoners duidelijk is welke afspraken voor lokaal eigendom gelden in gemeente Zwolle.

In de programmeringsafspraken windenergie met provincie Overijssel staat hoeveel elektriciteit in gemeente Zwolle maximaal wordt opgewekt met windenergie. De afspraken maken het mogelijk om initiatieven met elkaar te vergelijken en de beste te selecteren. Dit doet de provincie in nauw overleg met de betrokken gemeente. Dit beleid is het uitgangspunt hoe we lokaal eigendom willen realiseren en lokale initiatieven ondersteunen binnen de programmeringsafspraken.

Financiële gevolgen

Betreft doel 641 Energieneutraal Zwolle
Begroting wijzigen Nee
Budgetnummer

Bijlage

1: beleidskader lokaal eigendom

Openbaarheid

- Openbaar
 Geheim

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. het beleidskader lokaal eigendom voor grootschalige opwek duurzame energie vast te stellen.
2. deze Zwolse beleidskaders mee te geven aan provincie Overijssel als bevoegd gezag voor de ontwikkeling van windenergie binnen de programmeringsafspraken.

Datum 3 december 2024

Inleiding

Waarom lokaal eigendom

In het Klimaatakkoord hebben we in Nederland met elkaar afgesproken dat we gelijkwaardig willen samenwerken in de ontwikkeling, bouw en exploitatie van hernieuwbare energie. Door te streven naar lokaal eigendom geven we lokale gemeenschappen zeggenschap over de energietransitie en houden we de opbrengsten lokaal. Bovendien zijn het lokale mensen die het zonnepark of de windmolen bouwen en zij zijn van nature betrokken bij die gemeenschap. Hun aanpak is erop gericht om de omgeving goed te betrekken bij het project en de lusten en de lasten zo eerlijk mogelijk te verdelen. Dat schept vertrouwen en is de basis voor goed overleg. Daardoor ontstaat er meer draagvlak voor de energietransitie.

De transitie naar een energie neutrale samenleving is één de belangrijkste uitdagingen waar we op dit moment voor staan. Ook in Zwolle. De afgelopen jaren hebben we belangrijke stappen hierin gezet, maar we willen dit proces de komende jaren versnellen en gaan we ook steeds meer duurzame energie opwekken. De initiatieven op het gebied van grootschalige wind- en zonne-energie zorgen voor veranderingen in het landschap. Die veranderingen hebben effect op de leefomgeving van inwoners en ondernemers. Daarom willen wij dat zij goed betrokken zijn en dat zij meeprofiteren van de opbrengsten van de opgewekte energie.

In 2017 is de Zwolse energiegids vastgesteld, daarin is ook aangegeven hoe gemeente Zwolle omgaat met lokaal eigendom en financiële participatie. Sinds 2017 is er veel kennis opgedaan en nieuw beleid over lokaal eigendom vastgesteld door onder andere (buur)gemeenten en ook de gemeente Zwolle met de vaststelling van de Regionale Energiestrategie 1.0.

Daarnaast worden grootschalige energievoorzieningen veelal gerealiseerd aan de grenzen van de gemeente. Daarom vinden we het belangrijk dat ons beleid voor lokaal eigendom aansluit bij het beleid van lokaal eigendom van de aangrenzende gemeenten. Deze beleidskaders zijn een aanscherping van de kaders voor lokaal eigendom.

De provincie is bevoegd gezag ten aanzien van de vergunningsverlening van grote windturbines. In de programmeringsafspraken met provincie Overijssel staat onder meer hoeveel elektriciteit in gemeente Zwolle maximaal wordt opgewekt met windenergie. De afspraken maken het mogelijk om aanvragen met elkaar te vergelijken en de beste te selecteren. Dit doet de provincie in nauw overleg met de betrokken gemeente. Dit beleid is daarmee het uitgangspunt hoe we lokaal eigendom willen realiseren en lokale initiatieven ondersteunen binnen de programmeringsafspraken. In het kader van het bevorderen van lokaal eigendom is het ook belangrijk dat we stimuleren dat geïnteresseerden lokaal geworteld zijn.

Wat is lokaal eigendom

De omgeving van nieuwe zon-of windprojecten moet de mogelijkheid krijgen om eigenaar te worden van deze projecten. Het gaat om een streven naar lokaal eigendom op projectniveau, zoals voor een gebied dat voortkomt uit de Regionale Energiestrategie of de programmeringsafspraken met de provincie. (Mede-)eigendom betekent niet alleen financieel eigendom, maar ook zeggenschap over het project én over de besteding van de baten.

Datum 3 december 2024

Kader

Zwolse energiegids 2017

[De gemeenteraad heeft de Zwolse Energiegids 18 december 2017 vastgesteld.](#)

Klimaatakkoord

[28 juni 2019 heeft de regering het klimaatakkoord gepresenteerd](#)

Res West-Overijssel

[De gemeenteraad heeft de RES 1.0 op 6 juli 2021 vastgesteld.](#)

Programmeringsafspraken windenergie met provincie Overijssel

[De gemeenteraad heeft de programmeringsafspraken windenergie met provincie Overijssel op 21 mei 2024 vastgesteld \(agendapunt 8\).](#)

Beoogd effect

Met dit beleidskader willen we lokaal eigendom goed verankeren, zodat voor initiatiefnemers van grootschalige energieprojecten en voor onze inwoners duidelijk is welke afspraken voor lokaal eigendom gelden.

Met lokaal eigendom wil gemeente Zwolle het draagvlak vergroten en zo acceptatie door mensen. Daarbij krijgen we zowel eigenaarschap als zeggenschap over het proces als het projectresultaat. Hiermee willen we grootschalige energievoorzieningen realiseren met voldoende draagvlak waarbij niet alleen de lasten, maar ook de lusten lokaal worden verdeeld.

Daarnaast wil gemeente Zwolle dat het Zwolse beleid voor lokaal eigendom mede de basis vormt voor het uitwerken van de programmeringsafspraken met provincie Overijssel om 3 extra windmolens in Zwolle te realiseren.

Argumenten

1.1. *Draagvlak grootschalige energieprojecten vergroten:*

Wie ook initiatiefnemer is, grootschalige wind- en zonne-energie projecten zorgen voor veranderingen in het landschap, die effect hebben op de leefomgeving van inwoners en ondernemers. Daarom willen wij dat zij goed betrokken zijn en dat zij meeprofiteren van de opbrengsten van de opgewekte energie. Het compenseren van de ervaren overlast of landschapsaantasting van energieprojecten in de directe omgeving van inwoners. Lokaal eigendom zorgt voor een betere verdeling van de lusten en lasten van grootschalige wind- en zonne-energie projecten, waarmee het draagvlak voor deze projecten kan worden vergroot.

1.2. *Meer inzicht over het inrichten van lokaal eigendom:*

Sinds de energiegids 2017 waar lokaal eigendom een onderdeel van is, is er veel nieuw inzicht gekregen hoe lokaal eigendom kan worden ingevuld. Daarmee geeft dit beleidskader nadere invulling over de normeringen voor lokaal eigendom, zoals percentages voor lokaal eigendom en afstandsnormen tot energieprojecten. Ook geeft dit beleid meer helderheid hoe we als gemeente Zwolle sturen op het realiseren van lokaal eigendom en lokale initiatieven wil ondersteunen.

Datum 3 december 2024

1.3. Heldere status beleidskader lokaal eigendom:

Met het opstellen van een beleidskader voor lokaal eigendom wordt ook de status van het beleid verhoogt. Het beleid voor lokaal eigendom wordt expliciet vastgesteld en is geen onderdeel van een ontwikkelkader voor grootschalige energievoorzieningen. Door het beleid te publiceren via www.overheid.nl is het beleid goed vastgelegd en vindbaar.

2.1 Zwolse beleid lokaal eigendom aanbieden aan provincie Overijssel:

Provincie Overijssel heeft aangegeven ook het beleid lokaal eigendom van de gemeenten te gebruiken. Dit in aanvulling het provinciaal beleid voor lokaal eigendom (onderdeel van het PPE, Provinciaal Programma Energietransitie). Hiermee kan de provincie de ingediende initiatieven ook toetsen aan het lokaal beleid van Zwolle.

Alternatieve mogelijkheden

Beleid lokaal eigendom niet actualiseren

Als het beleid voor lokaal eigendom niet wordt geactualiseerd blijft het beleid voor lokaal eigendom uit de energiegid van 2017 van toepassing. Sinds 2017 is er veel kennis opgedaan en nieuw beleid over lokaal eigendom vastgesteld door onder andere (buur)gemeenten en de, RES West-Overijssel.

Daarnaast is provincie Overijssel bevoegd gezag ten aanzien van de vergunningverlening van grote windturbines. De beleid voor de lokaal eigendom uit de energiegid 2017 gaat nog uit van de situatie dat de gemeente het bevoegd gezag is voor grootschalige energievoorzieningen. Het aangescherpte beleid voor lokaal eigendom geeft helderheid over de kaders, onze rol richting lokale energie initiatieven in relatie tot het bevoegd gezag.

Zwols beleid lokaal eigendom niet aanbieden aan provincie Overijssel

Als het Zwols beleid voor lokaal eigendom niet aan de provincie wordt aangeboden, kan ze daar ook geen rekening me houden. Voor Zwolle en het gebied Haerst is het belangrijk dat bij de realisatie van windenergie in het gebied Haerst naar de lasten van windenergie ook de lusten in het gebied en Zwolle terecht komen. Met dit beleid weten de inwoners van het gebied hoe de gemeente zich inzet om dit te realiseren.

Maatschappelijk draagvlak & participatie

Het aangescherpte beleid is afgestemd met de buurgemeenten in ZSDZ verband (gemeente Zwolle, Staphorst, Dalfsen en Zwartewaterland). De grootschalige energie initiatieven worden in dit gebied gerealiseerd. We vinden het daarom belangrijk dat het beleid voor lokaal eigendom van de 4 gemeenten zoveel mogelijk op elkaar lijkt met het oog op de grens ontkennende aanpak van energie vraagstukken.

Daarnaast heeft energiecoöperatie Blauwvinger Energie inbreng geleverd op het beleid voor lokaal eigendom.

Communicatie

Dit beleidskader maken we bekend op www.overheid.nl; zodat voor initiatiefnemers en bewoners het beleid voor lokaal eigendom goed te vinden is.

Datum 3 december 2024

Financiën

geen

Risico's

Geen

Vervolg

- In het kader van de programmeringsafspraken maken we met provincie Overijssel nadere afspraken over de invulling van lokaal eigendom bij windenergie initiatieven op Zwolse grondgebied.
- De beleidskaders lokaal eigendom met de ZSDZ gemeenten (Zwolle, Staphorst, Dalfsen en Zwartewaterland) te harmoniseren. De provincie stelt de gebieden Haerst in Zwolle en de gebieden in Staphorst, Dalfsen en Zwartewaterland tegelijkertijd open voor initiatieven, 1 april 2025. De gebieden liggen dicht bij elkaar en de invloed van de windmolens kunnen groter zijn dan alleen voor de inwoners en bedrijven van de eigen gemeente. Daarom willen de 4 gemeenten in ZSDZ verband het beleid harmoniseren. Dit biedt zowel helderheid aan de initiatiefnemers als de inwoners en bedrijven in de gebieden.
- Lokaal eigendom is niet alleen een aspect bij het ontwikkelen van windenergie. Dit aspect komt bij meerdere elementen en ontwikkelingen van de energietransitie naar voren. Dit is onderdeel van het ambitiepakket en werken we verder uit.

Openbaarheid

Ja

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Frank Wijnandts